

АНГЛІЙСЬКІ МЕТАФОРИЧНІ ТЕРМІНИ МУЗИЧНОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ

Останнім часом збільшується інтерес учених-лінгвістів і мистецтвознавців до проблем терміносистем окремих предметних галузей, зокрема до музичної термінології. У вітчизняному мовознавстві наявні наукові розвідки, присвячені окремим аспектам дослідження цієї лексичної групи. Так, теорію музичного терміна окреслено в працях О. Аронової, А. Топорської; дослідження музичної терміносистеми представлені в роботах учених-музикознавців О. Астахіної, Н. Корихалової [4]. А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько розробляли питання творення таких термінів [3]. Інші вчені присвятили свої дослідження особливостям вживання музичних термінів в українській поезії [5] або, наприклад, у творах сучасних англомовних письменників [2]. Проте, залишаються недостатньо вивченими багато аспектів цієї термінології, зокрема їх метафоричність, що й зумовлює актуальність даної наукової розвідки.

У пропонованій науковій розвідці розглядаються структурно-семантичні особливості метафоричних музичних термінів, а також визначається специфіка їх передачі українською мовою. У результаті проведеного дослідження було з'ясовано, що метафоризація виступає одним із досить продуктивних способів термінотворення у системі музичного знання. У роботі було використано наступні методи: семантичний, структурно-словотвірний, лексикографічний та дедуктивний.

Більшість учених схиляються до думки, що терміни не можуть мати емоційну, експресивну та образну складові. У той же час дослідник метафори С. Гусев стверджує, що «мова найрізноманітніших наукових теорій – від математики до філософії – будується на основі більш чи менш відкритих метафоричних тверджень, і ніяке знання не може бути отримане й організоване без їх участі» [1, с. 11].

Аналіз корпусу дослідження дозволив дійти висновку, що основними семантичними групами метафоричних термінів досліджуваної сфери є антропоморфні та побутові терміни. Наведемо кілька прикладів музичних метафоричних терміноодиниць:

- 1) антропоморфних: *to finger* – вказувати аплікатуру; *tongue* – язичок (духового інструмента);
- 2) побутових: *bar* – такт; *desk* – пюнімп.

Якщо говорити про структурні особливості музичних термінів-метафор, то серед них превалюють односкладні терміни (*flat*, *face*).

Невелика кількість досліджуваних терміноодиниць репрезентована також складними (*mouthhole*) та складеними (*foot control*) лексемами.

Терміни-метафори виконують номінативну функцію так само, як і терміни, утворені іншим шляхом, тому питання про їх переклад не постає, адже найчастіше – це добір словникового відповідника (*chance music* – *алеаторика*; *sharp* – *дієз*).

Аналіз корпусу дослідження дозволив дійти висновків, що основними семантичними групами метафоричних термінів музичної сфери є антропоморфні та побутові терміни; найчастотнішою структурною формою виступає однокомпонентний термін; основним способом перекладу даних термінів є словниковий відповідник.

Література

1. Гусев С. С. Наука и метафора. Л. : Изд-во Ленинградского университета, 1984. 152 с.

2. Дейснер Є.В. Музична термінологія у художніх творах сучасних англомовних письменників // Science and Education a New Dimension. Philology, II(4), Issue: 24, 2014. С. 25-27.

3. Д'яков А. С., Кияк Т. Р., Куделько З. Б. Основи термінотворення : Семантичні та соціолінгвістичні аспекти. К. : Вид. дім «КМ Academia», 2000. 218 с.

4. Корыхалова Н. П. Музыкально-исполнительские термины : учебное пособие. Издание 2-е передел. и допол. СПб., 2000. 271 с.

5. Рябова Н. В. Мовно-стилістичне використання музичної термінології в поезіях Ліни Костенко // Південний архів. Філологічні науки. Херсон, 1998. Вип. 1. С. 105-108.